

Σπουδαίες Γυναίκες Στην Ελληνική Επανάσταση

Έλενα Παπαπάνου

Η Μαντώ Μαυρογένους:

- ✓ Ελληνίδα αγωνίστρια της Ελληνικής επανάστασης του 1821
- ✓ Τον Απρίλη του 1821 έμαθε για την επανάσταση και έλαβε μέρος σε αυτή.
- ✓ Η Μαντώ πήγε στην Μύκονο και ξεσήκωσε τους κατοίκους εναντίον των Τούρκων.
- ✓ Για τον Αγώνα διέθεσε όλη της την περιουσία.

Τη Μαντώ γνώρισε από κοντά ο Γάλλος Rybaud το 1821 και την περιγράφει σαν ευγενική προσωπικότητα με φλογερό πατριωτισμό. Συγκρίνοντάς την με τη Μπουμπουλίνα αναφέρει:

“Από τη μια μεριά [Μπουμπουλίνα] το θάρρος, σπάνιο σε γυναίκες, που συνοδεύεται όμως από τη βουλιμία για το κέρδος... Κι’ από την άλλη [Μαντώ] η φιλοπατρία σε όλη της την καθαρότητα, χωρίς ίχνος ιδιοτέλειας, η απόλυτη αυτοθυσία, η πιο συγκινητική απρονοησία για το προσωπικό μέλλον.

Μου έλεγε η Μαντώ: Δεν με νοιάζει τι θα γίνω αν είναι να ελευθερωθεί η πατρίδα μου. Όταν θα έχω χρησιμοποιήσει όλα όσα μπορώ να διαθέσω για την ιερή υπόθεση της ελευθερίας, θα τρέξω στο στρατόπεδο των Ελλήνων για να τους ενθαρρύνω με την απόφασή μου να πεθάνω, αν χρειαστεί, για την ελευθερία“.

Λασκαρίνα “Μπουμπουλίνα” Πινότση

- ✓ Ήταν Ελληνίδα ηρώίδα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, ίσως κι η σημαντικότερη.
- ✓ Ξόδεψε μια τεράστια περιουσία για να αγοράσει καράβια και εξοπλισμό για την Ελληνική Επανάσταση.
- ✓ Η Μπουμπουλίνα ασχολήθηκε με τα ναυτιλιακά κι έγινε μέτοχος σε διάφορα σπετσιώτικα πλοία.
- ✓ Στην Κωνσταντινούπολη φαίνεται ότι μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία το 1819, αλλά το γεγονός αμφισβητείται, καθώς είναι γνωστό ότι η οργάνωση δεν έκανε ποτέ μέλη της, γυναίκες.
- ✓ Εκδιώχθηκε από το Ναύπλιο κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, όταν πήρε το μέρος του φυλακισμένου Θεόδωρο Κολοκοτρώνη

Ο Εθνικός Ξεσηκωμός βρήκε την Μπουμπουλίνα **«πεντηκοντούτιδα, ωραία, αρειμάνιον ως αμαζόνα, επιβλητικήν καπετάνισσαν, προ της οποίας ο άνανδρος ησχύνετο και ο ανδρείος υπεχώρει»**, όπως τη σκιαγράφησε ο δημοσιογράφος και ιστορικός Ιωαννης Φιλημων

Η Μαριγώ Ζαραφοπούλα

- ✓ Χρησιμοποιώντας τις γνωριμίες με διάφορους αξιωματούχους και τη σημαντική της περιουσία, πέτυχε την δραπέτευση των γιων του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη που διέμεναν στην Κωνσταντινούπολη ως αιχμάλωτοι.
- ✓ Στην Πελοπόννησο, χρησιμοποιήθηκε από τους Κολοκοτρώνη και Υψηλάντη ως κατάσκοπος εντός της Τριπολιτσάς και του Ναυπλίου.
- ✓ Τα επόμενα χρόνια, χρηματοδότησε την εκστρατεία του Φαβιέρου

Την προσφορά της Ζαραφοπούλας στην επανάσταση, πιστοποίησαν με σχετικά έγγραφα αρκετοί σημαντικοί οπλαρχηγοί όπως οι Γενναίος Κολοκοτρώνης, Χατζηχρήστος, Νικηταράς κ.ά.

Ελισάβετ Υψηλάντη

- ✓ Η Ελισάβετ Υψηλάντη, η μητέρα των Υψηλάντηδων
- ✓ αποκαλούνταν «Πρωτομάννα των Φιλικών»
- ✓ έρχεται πρώτη να χρηματοδοτήσει τον αγώνα που προετοιμάζεται.
- ✓ Στο αρχοντικό της συγκεντρώνονται οι Φιλικοί για να αποφασίσουν την στιγμή της εξεγέρσεως.

Η ηθική και υλική συμβολή της Υψηλάνταινας είναι τόση, που ο Αλέξανδρος(Υψηλάντης) συγκινημένος λέει στους άλλους εταίρους:

«-Γράψτε στο τέλος της διακήρυξης «φιλώ το χέρι της μητρός μου».

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΕΣ

- ✓ Στο ημερολόγιο του Μανιάτη γιατρού Παπαδάκη είναι μεγάλος ο αριθμός των γυναικών με τραύματα.
- ✓ Κωνσταντίνα Ζαχαρία άρπαξε τα όπλα για να εκδικηθεί και ύψωσε σημαία στην κατοικία της!
- ✓ Οι γυναίκες φλέγονται από τις διηγήσεις της και την ακολουθούν στην κοιλάδα της Σπάρτης , εκεί διακηρύσσει την αναγέννηση της Ελλάδος ηγουμένη πεντακοσίων χωρικών.
- ✓ Αφού ανάγκασε τους Τούρκους να κλειστούν στο φρούριο του Μιστρά

Δόμνα Βισβίζη

- ✓ Συμμετέχει ενεργά στην Ελληνική Επανάσταση
- ✓ Με τον άνδρα της, Χατζή Αντώνη Βισβίζη, στις θαλάσσιες επιχειρήσεις του Αγώνα στο Άγιο Όρος, στη Λέσβο και στη Σάμο.
- ✓ Με το θάνατο του άνδρα της, η Δόμνα Βισβίζη αναλαμβάνει η ίδια τη διοίκηση του πλοίου και συνεχίζει τη δράση

Πεθαίνει στον Πειραιά. «Πουλάκι πόθεν έρχεσαι; Πουλάκι αποκρίσου. Μην είδες και μην άκουσες για την κυρά Δομνίτσα την όμορφη, τη δυνατή, την αρχικαπετάνα, πού'χει καράβι ατίμητο, το πρώτο μες στα πρώτα, καράβι γοργοτάξιδο, καράβι τιμημένο, καράβι που πολέμησε στις Ίμπρος το μπουγάζι». Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος βεβαιώνει με έγγραφο του (Μάης 1822) πως η Δόμνα Βισβίζη έσωσε τους άνδρες του και τον ίδιο «δια της προμήθειας τροφίμων και πολεμοφοδίων, άνευ της οποίας ο στρατός του θα διελύετο»

Οι γυναίκες της Φιλικής Εταιρείας

- ✓ Η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε το 1814 στην Οδησό, από τους Τσακάλωφ, Ξάνθο και Σκουφά
- ✓ Αρχικά δεν επιτρεπόταν σ' αυτήν η συμμετοχή γυναικών
- ✓ Στην πορεία, όμως, έδωσαν τον «φιλικό όρκο» αρκετές γυναίκες που βοήθησαν σημαντικά στη χρηματοδότηση του ελληνικού αγώνα.
- ✓ Στη δράση των Φιλικών συμμετείχε ενεργά και η Ρωξάνη Σούτσου
- ✓ Στη Φιλική Εταιρεία συμμετείχε και η θρακικής καταγωγής Δόμνα Βισβίζη, σύζυγος καπετάνιου, που αφιέρωσε τη ζωή της, τόσο στο έργο των Φιλικών πριν την επανάσταση, όσο και κατά τη διάρκειά της
- ✓ Σημαντική «κατασκοπική» δράση είχε, στο πλαίσιο της Φιλικής Εταιρείας, και η Κωνσταντινοπολίτισσα Μαριγώ Ζαραφοπούλα

Οι γυναίκες σε όλη την ελληνική επικράτεια, στην Πελοπόννησο, τα νησιά του Αιγαίου, την Κρήτη, τη Στερεά Ελλάδα, τη Θεσσαλία, τη Μακεδονία και την Ήπειρο, βοήθησαν ενεργά στην ελληνική επανάσταση του 1821, τόσο στα μετόπισθεν, όσο και στα πεδία των μαχών. Υπάρχουν καταγεγραμμένες μαρτυρίες ακόμα και για γυναίκες που ντύνονταν με αντρικά ρούχα και συμμετείχαν πολεμώντας στις μάχες.

Συνολικά, όμως, η συνεισφορά των γυναικών στην ελληνική επανάσταση του 1821 δεν έχει αναδειχθεί σε όλο της το φάσμα μέσα από τη σύγχρονη ιστορία, παρότι τα δημοτικά τραγούδια, οι μαρτυρίες περιηγητών της εποχής και πολλά εικαστικά έργα αναδεικνύουν διαχρονικά το σημαντικότερο ρόλο τους σε όλη τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα.

Πηγές

“Οι Γυναίκες Της Ελληνικής Επανάστασης Του 1821. Σύζυγοι, Μάνες, Κόρες, Αδελφές... Ηρωίδες! - e-Πρόλογος.” e, 17 Jan. 2021, www.eprologos.gr/%CE%BF%CE%B9-.....

ΣανΣήμερα.gr.“ΛασκαρίναΜπουμπουλίνα.”*ΣανΣήμερα, Gr*, www.sansimera.gr/biographies/257.